

**Методичне забезпечення самостійного опрацювання
навчального матеріалу студентам.**

**Тема програми: 3.8. Хвороби бджіл та ставкових риб.
Віспа коропів.**

Питання для самостійної роботи:

1. Визначення.
2. Поширення та економічні збитки.
3. Епізоотологічні дані.
4. Патогенез хвороби.
5. Клінічні ознаки.
6. Патологоанатомічні зміни.
7. Діагноз та диференціальний діагноз.
8. Лікування.
9. Імунітет та імунізація.
10. Профілактика та заходи боротьби.

Основна література:

Постой В.П. Епізоотологія з мікробіологією. – К.:
Вища освіта, 2006. – С. 521 – 522

Додаткова література:

Каришева А.Ф. Спеціальна епізоотологія. – К.:
Вища освіта, 2002. – С. 667 – 669

Віспа – інфекційне захворювання коропа, що характеризується специфічним ураженням шкіри, утворенням папілозних епітеліом. Хвороба дістала назву за деякою подібністю до віспи людини.

Поширення хвороби. У ставкових господарствах України віспа коропів спостерігалася неодноразово. Збитки, яких вона завдає, незначні.

Збудник хвороби. На сьогодні існує гіпотеза, що збудником віспи є ДНК-вмісний вірус округлої форми, діаметром 110 нм. Однак до цього часу не вдалося виділити і культивувати вірус та відтворити хворобу експериментально. Наявність вірусу у хворих риб було підтверджено гістологічно і електронно-мікроскопічно — виявленням елементарних вірусних тілець в епітеліальних клітинах епідермісу шкіри.

Епізоотологічні дані. Віспою уражуються переважно коропи, сазани та їхні гібриди. Хворобу реєструють у риб старших вікових груп — дворічок, трирічок, плідників. Епізоотії виявляються влітку та восени. Шляхи зараження віспою не з'ясовано. На перебіг хвороби впливають умови вирощування риби. Масове захворювання на віспу спостерігається у господарствах з низьким рівнем культури виробництва та у водоймах з нестачею кальцію у воді й високою щільністю посадки риби.

Патогенез не вивчено.

Клінічні ознаки хвороби. Інкубаційний період тривалий, іноді до року. Віспа характеризується появою на поверхні тіла і плавцях доброякісних пухлин — епітеліом. Пухлинні розростання чітко обмежені, мають щільну парафіноподібну консистенцію. Спочатку вони дрібні, згодом розростаються по всьому тілу. Віспа не спричинює масової загибелі риби, однак перебіг її хронічний, тривалий, що призводить до відставання у рості. При значному ураженні коропи перестають житися і гинуть. У тяжкохворих риб спостерігають розм'якшення кісток, а надалі — різні деформації хребта.

Патологоанатомічні зміни спостерігаються тільки на шкірі. Часто папіломатозні розростання на шкірі поширюються і на підшкірну клітковину. У внутрішні органи вони не метастазують, при розтині виражених змін не спостерігають.

Лікування не розроблено.

Профілактика та заходи боротьби. Проводять ветеринарно-санітарні риблицько-меліоративні заходи та періодичне літування ставів. У разі нестачі кальцію в ґрунті й воді здійснюють систематичне вапнування ставів, а також добавляють у корм рибі крейду (до 8 - 10 % добового раціону). Ведуть

селекційно-племінну роботу щодо вирощування стійкого до віспи потомства, вибраковуюють хворих риб. У неблагополучних господарствах вводять карантинні обмеження.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення хвороби.
2. Назвіть збудників відомих вам інфекційних хвороб риб.
3. Що є джерелом збудника інфекції при даній хвороби?
5. Назвіть основні шляхи зараження при віспі коропів.
6. Що сприяє виникненню хвороби у рибогосподарствах?
7. В якому випадку перебіг хвороби стає злоякісним?
8. Який є перебіг геморагічної віспи коропів?
9. Які існують методи оздоровлення рибницьких господарств від інфекційних хвороб?
10. Назвіть основні методи діагностики віспи коропів.
11. Чи проводять лікування хворих риб?
12. Чи проводять імунізацію всього сприйнятливого рибопоголів'я?
13. Перелічіть хвороби, які треба диференціювати від віспи коропів.
14. Назвіть основні кроки щодо недопущення інфекційних хвороб у рибогосподарствах.